

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ТӨСВИЙН ТӨВЛӨРҮҮЛЭН ЗАХИРАГЧ

АУДИТЫН КОД: ТӨА-2022/03/НА-СТА-ТТЗ

ТӨВ АЙМГИЙН ЭРДЭНЭ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН 2021 ОНЫ
САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД
ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Зуунмод 2022 он

Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал

Утас: 70272582 Цахим хаяг: khishigjargalts@audit.gov.mn

Аудитын менежер О.Амаржаргал

Утас: 70273463 Цахим хаяг: amarjargalo@audit.gov.mn

Ахлах аудитор Ц.Саранчимэг

Утас: 70273204 Цахим хаяг: Saranchimeg.ts@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг
дараах хаягаар авна уу. Цахим хаяг: www.audit.mn

Агуулга

Товчилсон үгийн жагсаалт	3
2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл	5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан.....	6
2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	8
2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	9
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	10
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	11
3. Аудитын тайлан	12
3.1 Ерөнхий зүйл	12
3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт	12
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	13
3.4 Материаллаг байдал	13
3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга.....	13
3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв	15
3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг	16
3.8 Аудитын гол асуудал	17
3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	17
3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт.....	17
3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....	18
3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал.....	18
4. Аудитын илрүүлэлт	18
4.1 Залруулсан алдаа	18
4.2 Төлбөрийн акт.....	19
4.3 Албан шаардлага.....	20
4.4 Зөвлөмж	20
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл	22

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
МУЕА	Монгол Улсын Ерөнхий аудитор
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
ИТХ	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал
НБББББ	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг
ЗДТГ	Засаг даргын Тамгын газар
ЗЗНДНТУТХ	Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль
ТБОНӨТХ	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль
ЕБС	Ерөнхий боловсролын сургууль
СӨБ	Сургуулийн өмнөх боловсрол
СХС	Сум хөгжүүлэх сан
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
ХХААГ	Хүнс, Хөдөө аж ахуйн газар

Төв аймгийн Эрдэнэ сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,415,632,922.12	1,311,601,196.02
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	722,677,424.89	460,385,498.74
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	722,677,424.89	460,385,498.74
31210	Төгрөг	722,677,424.89	460,385,498.74
31211	Төрийн сангийн харилцах	722,613,868.27	457,899,027.10
31213	Арилжааны банк дахь харилцах	63,556.62	2,449,471.64
31215	Нэмэлт санхүүжилтийн харилцах	0	37,000.00
33	АВЛАГА	425,901,596.75	535,458,177.50
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	0	38,217,413.00
33500	Бусад авлага	425,901,596.75	497,240,764.50
33510	Байгууллагаас авах авлага	123,524,511.27	182,149,257.21
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	302,377,085.48	315,091,507.29
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	267,053,900.48	315,757,519.78
35100	Түүхий эд материал	77,653,725.31	100,951,663.17
35110	Тусгай зориулалттай материал	34,459,947.35	41,037,833.90
35130	Эм боох материал	43,193,777.96	59,913,829.27
35300	Бэлэн бүтээгдэхүүн	11,164,970.00	11,072,470.00
35400	Хангамжийн материал	153,286,872.37	166,426,719.81
35410	Бичиг хэргийн материал	1,079,040.00	733,200.00
35420	Аж ахуйн материал	52,700,560.00	51,303,360.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	7,569,900.00	3,514,800.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	3,212,448.56	773,058.00
35450	Барилгын засварын материал	0	240,000.00
35460	Хүнсний материал	7,802,947.00	8,777,787.00
35470	Бусад хангамжийн материал	80,921,976.81	101,084,514.81
35600	Мал амьтад	24,948,332.80	37,306,666.80
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН	7,985,316,243.39	7,836,046,317.91
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	7,985,316,243.39	7,836,046,317.91
39200	Биет хөрөнгө	7,873,448,743.39	7,724,504,317.91
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	8,371,730,442.94	8,645,288,254.94
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,380,009,247.31	-1,860,616,832.59
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	497,454,305.20	489,186,943.70
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-273,981,640.24	-223,882,048.03
39205	Машин тоног	938,742,907.70	940,708,511.39
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-584,046,273.81	-630,299,898.71
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	318,068,423.35	286,052,690.57
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-161,649,506.90	-210,313,505.07
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	64,200,000.00	64,200,000.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	-64,200,000.00	-64,200,000.00
39213	Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	10,610,800.00	10,610,800.00
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	148,172,116.48	289,132,342.48
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-42,738,505.63	-46,778,549.23
39217	Ном	31,094,921.61	35,415,608.46
39300	Биет бус хөрөнгө	111,867,500.00	111,542,000.00
39301	Програм хангамж	5,935,000.00	5,935,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-2,200,500.00	-2,500,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	108,578,500.00	108,552,500.00
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	-445,500.00	-445,500.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	9,400,949,165.51	9,147,647,513.93
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	14,378,490.40	36,291,302.50
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	14,378,490.40	36,291,302.50
41300	Өглөг	14,378,490.40	36,291,302.50
41360	Бусад өглөг	14,378,490.40	36,291,302.50
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	14,365,639.40	36,278,451.50
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	12,851.00	12,851.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	9,386,570,675.11	9,111,356,211.43
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	9,386,570,675.11	9,111,356,211.43
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	2,276,153,695.99	2,276,153,695.99
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	6,169,255,605.68	5,894,041,142.00
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	4,395,040,691.19	6,169,255,605.68
51220	Тайлант үеийн үр дүн	1,774,214,914.49	-275,214,463.68
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний	941,161,373.44	941,161,373.44
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	9,400,949,165.51	9,147,647,513.93

Төв аймгийн Эрдэнэ сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	5,592,253,626.05	4,317,994,493.78
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	879,132,583.14	947,825,597.82
110	Орлогын албан татвар	150,825,717.20	149,357,854.06
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	150,825,717.20	149,357,854.06
110002	Үйл ажиллагааны орлого	92,086,458.04	96,620,389.39
110003	Хөрөнгийн орлого	13,956,357.73	18,738,255.67
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	7,934,000.00	24,776,176.00
110006	Урлагийн тоглолт, спортын тэмцээний шагнал, наадмын	36,848,901.43	9,223,033.00
113	Хөрөнгийн албан татвар	4,014,000.00	70,432,080.00
113002	Бууны албан татвар	4,014,000.00	3,435,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	0	66,997,080.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	724,292,865.94	728,035,663.76
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	23,568,661.44	46,853,799.78
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	6,709,840.00	12,276,040.09
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	9,506,721.44	10,940,359.69
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	7,352,100.00	23,637,400.00
1181	Газрын төлбөр	110,227,911.00	116,693,805.98
118101	Газрын төлбөр	110,227,911.00	116,693,805.98
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	590,496,293.50	564,488,058.00
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	555,353,550.00	551,721,198.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	35,142,743.50	12,766,860.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1,750,589,942.01	662,073,523.96
120	Нийтлэг татварын бус орлого	1,750,589,942.01	662,073,523.96
120003	Торгуулийн орлого	69,179,363.60	109,375,397.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	9,912,788.00	6,822,556.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	9,912,788.00	6,722,556.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	0	100,000.00
120009	Бусад орлого	1,395,867.00	52,695,362.00
120010	Борлуулалтын орлого (Цэвэр) /ТӨҮГ/	48,963,789.00	131,319,855.56
120011	Борлуулалтын өртөг /ТӨҮГ/	41,066,478.86	109,588,105.84
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	1,608,276,473.45	155,985,464.31
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	53,928,139.82	315,462,994.93
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,962,531,100.90	2,708,095,372.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,930,436,539.00	1,974,338,800.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,829,965,800.00	1,851,763,700.00
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	100,470,739.00	122,575,100.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	164,280,981.90	183,371,787.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан	164,280,981.90	108,244,787.00
131107	Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн нэмэлт орлого	0	75,127,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	843,821,800.00	401,369,000.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан	843,821,800.00	401,369,000.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	23,991,780.00	149,015,785.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	23,991,780.00	149,015,785.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	3,777,665,963.65	4,341,926,877.47
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,777,665,963.65	4,341,926,877.47
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	3,325,041,613.66	4,112,821,389.87
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,609,222,461.13	1,667,500,947.25
210101	Үндсэн цалин	1,065,772,287.20	1,121,590,590.90
210102	Нэмэгдэл	370,839,537.33	358,406,331.40
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	26,653,876.00	28,384,416.95
210104	Урамшуулал	92,270,675.60	91,688,019.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	53,686,085.00	67,431,589.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	207,627,693.10	230,115,286.89
210201	Тэтгэврийн даатгал	146,464,113.53	162,560,762.61
210202	Тэтгэмжийн даатгал	15,834,402.09	17,176,097.89
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	12,136,465.11	13,573,756.98
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,867,896.05	3,344,532.91
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	30,324,816.32	33,460,136.50

Төв аймгийн Эрдэнэ сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	554,837,550.52	592,696,739.76
210301	Гэрэл, цахилгаан	27,868,289.00	35,092,600.28
210302	Түлш, халаалт	515,233,261.52	537,606,639.48
210303	Цэвэр, бохир ус	11,736,000.00	19,997,500.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	79,705,616.76	88,352,136.06
210401	Бичиг хэрэг	6,392,500.00	7,570,691.00
210402	Тээвэр, шатахуун	39,327,831.00	47,801,107.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	9,595,071.00	8,742,465.00
210404	Ном, хэвлэл	128,000.00	170,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал,	1,857,530.00	14,797,305.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	4,812,300.00	6,071,648.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	17,592,384.76	3,198,920.06
2105	Нормативт зардал	118,730,047.37	470,481,996.19
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	44,610,344.32	369,890,913.69
210502	Хоол, хүнс	71,722,303.05	94,604,432.50
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,397,400.00	5,986,650.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	15,263,773.00	16,351,570.45
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	0	1,450,970.45
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	1,144,000.00	4,100,000.00
210604	Урсгал засвар	14,119,773.00	10,800,600.00
2107	Томилолт, зочны зардал	4,728,400.00	3,922,300.00
210702	Дотоод албан томилолт	4,728,400.00	3,922,300.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр,	37,751,101.00	11,199,097.88
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний	35,043,721.00	7,127,618.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	324,000.00	576,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,413,250.00	1,424,250.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	420,000.00	1,216,066.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	232,630.00	322,000.00
210812	Санхүүгийн зардал /ТӨҮГ/	31,700.00	449,163.88
210813	Бусад зардал /ТӨҮГ/	161,000.00	84,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	697,174,970.78	1,032,201,315.39
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	104,269,397.00	292,930,304.63
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,882,070.00	4,669,280.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	589,023,503.78	734,601,730.76
212	ТАТААС	116,915,600.00	73,536,000.00
2122	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	116,915,600.00	73,536,000.00
212201	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	116,915,600.00	73,536,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	335,708,749.99	155,569,487.60
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	109,450,403.00	63,574,400.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	15,204,303.00	34,993,600.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	33,197,100.00	3,608,800.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан	56,829,000.00	18,224,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,220,000.00	6,748,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад	43,094,109.87	0
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	42,818,669.87	0
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	275,440.00	0
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт,	183,164,237.12	91,995,087.60
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	183,164,237.12	91,995,087.60
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	1,814,587,662.40	-23,932,383.69
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	40,372,747.91	251,282,079.99
225009	Дамжуулан зээлдүүлэх зээл	0	0
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	3,269,174.00	232,000.00
225010	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Үндсэн хөрөнгө	30,325,025.00	216,098,660.81
225011	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Бараа материал	1,663,554.00	2,029,764.00
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	1,774,214,914.49	-275,214,463.68

Төв аймгийн Эрдэнэ сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
1	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,276,153,695.99	942,763,902.48	4,393,438,162.15	7,612,355,760.62
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0	0	1,602,529.04	1,602,529.04
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,276,153,695.99	942,763,902.48	4,395,040,691.19	7,613,958,289.66
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0	-1,602,529.04	0	-1,602,529.04
5	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	0	0	0	0
6	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0	0	0	0
7	Өмчид гарсан өөрчилөлт	0	0	0	0
8	Зарласан ногдол ашиг	0	0	0	0
9	Тайлант үеийн үр дүн	0	0	1,774,214,914.49	1,774,214,914.49
10	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,276,153,695.99	941,161,373.44	6,169,255,605.68	9,386,570,675.11
11	2021 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	2,276,153,695.99	941,161,373.44	6,169,255,605.68	9,386,570,675.11
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0	0	0	0
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,276,153,695.99	941,161,373.44	6,169,255,605.68	9,386,570,675.11
14	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0	0	0	0
15	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	0	0	0	0
16	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0	0	0	0
17	Өмчид гарсан өөрчилөлт	0	0	0	0
18	Зарласан ногдол ашиг	0	0	0	0
19	Тайлант үеийн үр дүн	0	0	-275,214,463.68	-275,214,463.68
20	2021 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	2,276,153,695.99	941,161,373.44	5,894,041,142.00	9,111,356,211.43

Төв аймгийн Эрдэнэ сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	4,024,707,014.85	3,951,516,518.57
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	879,132,583.14	947,825,597.82
110	Орлогын албан татвар	150,825,717.20	149,357,854.06
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	150,825,717.20	149,357,854.06
110002	Үйл ажиллагааны орлого	92,086,458.04	96,620,389.39
110003	Хөрөнгийн орлого	13,956,357.73	18,738,255.67
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	7,934,000.00	24,776,176.00
110006	Урлагийн тоглолт, спортын тэмцээний шагнал,	36,848,901.43	9,223,033.00
112005	Эрүүл мэндийн даатгалын шимтгэл	0	0
113	Хөрөнгийн албан татвар	4,014,000.00	70,432,080.00
113002	Бууны албан татвар	4,014,000.00	3,435,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	0	66,997,080.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	724,292,865.94	728,035,663.76
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	23,568,661.44	46,853,799.78
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	6,709,840.00	12,276,040.09
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны	9,506,721.44	10,940,359.69
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	7,352,100.00	23,637,400.00
1181	Газрын төлбөр	110,227,911.00	116,693,805.98
118101	Газрын төлбөр	110,227,911.00	116,693,805.98
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	590,496,293.50	564,488,058.00
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	555,353,550.00	551,721,198.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	35,142,743.50	12,766,860.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	182,767,890.81	364,322,548.75
120	Нийтлэг татварын бус орлого	182,767,890.81	364,322,548.75
120003	Торгуулийн орлого	69,179,363.60	109,375,397.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	63,068,152.59	75,064,923.85
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	63,068,152.59	74,964,923.85
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	0	100,000.00
120009	Бусад орлого	1,395,867.00	52,695,362.00
120013	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого	49,124,507.62	127,186,865.90
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,962,806,540.90	2,639,368,372.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,930,436,539.00	1,974,338,800.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,829,965,800.00	1,851,763,700.00
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	100,470,739.00	122,575,100.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	164,556,421.90	249,862,442.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан	164,556,421.90	114,644,787.00
131107	Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн нэмэлт	0	135,217,655.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	843,821,800.00	401,369,000.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан	843,821,800.00	401,369,000.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс	23,991,780.00	13,798,130.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	23,991,780.00	13,798,130.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	3,212,563,776.00	3,474,377,782.47
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,212,563,776.00	3,474,377,782.47
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,759,939,566.01	3,245,272,294.87
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,609,522,931.13	1,705,718,360.25
210101	Үндсэн цалин	1,070,863,670.80	1,159,394,631.90
210102	Нэмэгдэл	364,589,684.33	358,419,703.40
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	26,653,876.00	28,784,416.95
210104	Урамшуулал	93,729,615.00	91,688,019.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	53,686,085.00	67,431,589.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх	207,659,958.48	229,787,841.83
210201	Тэтгэврийн даатгал	146,700,603.80	162,233,317.55
210202	Тэтгэмжийн даатгал	15,610,077.20	17,176,097.89
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	12,136,465.11	13,573,756.98
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,867,896.05	3,344,532.91
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	30,344,916.32	33,460,136.50
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	552,068,729.00	592,352,012.28
210301	Гэрэл, цахилгаан	27,868,289.00	35,243,207.28
210302	Түлш, халаалт	512,309,440.00	537,111,305.00
210303	Цэвэр, бохир ус	11,736,000.00	19,997,500.00
210305	Ашиглалтын зардалд төлсөн /ТӨҮГ/	155,000.00	0

Төв аймгийн Эрдэнэ сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	4,034,366,500.00	3,737,212,835.24
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,203,391,400.00	3,039,703,742.99
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	3,086,198,300.00	2,925,834,142.99
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,795,146,800.00	1,705,718,360.25
210101	Үндсэн цалин	1,137,873,900.00	1,159,394,631.90
210102	Нэмэгдэл	434,542,000.00	358,419,703.40
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	38,356,000.00	28,784,416.95
210104	Урамшуулал	116,625,800.00	91,688,019.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	67,749,100.00	67,431,589.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	242,278,500.00	229,787,841.83
210201	Тэтгэврийн даатгал	170,538,900.00	162,233,317.55
210202	Тэтгэмжийн даатгал	17,951,300.00	17,176,097.89
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	14,361,200.00	13,573,756.98
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,590,000.00	3,344,532.91
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	35,837,100.00	33,460,136.50
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	596,267,500.00	592,352,012.28
210301	Гэрэл, цахилгаан	38,377,000.00	35,243,207.28
210302	Түлш, халаалт	544,718,100.00	537,111,305.00
210303	Цэвэр, бохир ус	13,172,400.00	19,997,500.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	92,640,000.00	88,796,597.00
210401	Бичиг хэрэг	6,959,800.00	6,984,700.00
210402	Тээвэр, шатахуун	44,725,700.00	44,998,389.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	10,366,700.00	8,742,465.00
210404	Ном, хэвлэл	447,800.00	446,100.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал	20,050,000.00	17,645,805.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	10,090,000.00	9,979,138.00
2105	Нормативт зардал	142,429,300.00	115,050,135.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	17,084,200.00	17,084,200.00
210502	Хоол, хүнс	119,298,600.00	91,921,685.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	6,046,500.00	6,044,250.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	18,680,600.00	18,680,600.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	3,000,000.00	3,000,000.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	4,100,000.00	4,100,000.00
210604	Урсгал засвар	11,580,600.00	11,580,600.00
2107	Томилолт, зочны зардал	11,365,600.00	3,922,300.00
210702	Дотоод албан томилолт	11,365,600.00	3,922,300.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний	19,592,000.00	14,017,566.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил	15,480,000.00	10,479,250.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	840,000.00	576,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,500,000.00	1,424,250.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	1,450,000.00	1,216,066.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	322,000.00	322,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	167,798,000.00	157,508,730.63
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	161,173,000.00	150,883,730.63
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	6,625,000.00	6,625,000.00
212	ТАТААС	73,536,000.00	73,536,000.00
2122	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	73,536,000.00	73,536,000.00
212201	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	73,536,000.00	73,536,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	43,657,100.00	40,333,600.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	43,657,100.00	40,333,600.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	37,917,100.00	34,993,600.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	5,740,000.00	5,340,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	710,975,100.00	637,277,092.25
221001	Их засвар	217,000,000.00	241,640,846.00
222001	Тоног төхөөрөмж	463,400,000.00	370,726,450.00
223001	Бусад хөрөнгө	30,575,100.00	24,909,796.25
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР	120,000,000.00	60,232,000.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	120,000,000.00	60,232,000.00
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	4,034,366,500.00	3,760,863,304.41
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,974,338,800.00	1,882,343,712.40
310003	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,851,763,700.00	1,759,768,612.40
310004	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	122,575,100.00	122,575,100.00
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,224,322,400.00	1,789,756,538.16
320001	Орон нутгийн төсвөөс	1,224,322,400.00	1,789,756,538.16
33	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС	39,805,300.00	13,798,130.00
330002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	39,805,300.00	13,798,130.00
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	795,900,000.00	74,964,923.85
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	120,000,000.00	74,964,923.85
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	675,900,000.00	0

Төв аймгийн Эрдэнэ сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	164,556,421.90	261,825,442.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	164,556,421.90	261,825,442.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	68,229,311.00	236,458,771.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	1,015,000.00	319,391.00
210401	Бичиг хэрэг	0	319,391.00
210402	Тээвэр, шатахуун	950,000.00	0
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	65,000.00	0
2105	Нормативт зардал	2,026,024.00	0
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	2,026,024.00	0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	80,000.00	0
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	80,000.00	0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	32,769,587.00	6,747,951.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	32,769,587.00	6,747,951.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	32,338,700.00	229,391,429.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	32,338,700.00	229,391,429.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	96,327,110.90	25,366,671.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	90,026,100.00	23,240,800.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	33,197,100.00	3,608,800.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	56,829,000.00	18,224,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	0	1,408,000.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	6,301,010.90	2,125,871.00
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	6,025,570.90	2,125,871.00
213405	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	275,440.00	0
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	164,556,421.90	261,862,442.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	164,556,421.90	261,862,442.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан	164,556,421.90	126,644,787.00
131107	Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн нэмэлт орлого	0	135,217,655.00
III	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	0	37,000.00
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0	0
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0	37,000.00

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Төв аймгийн Эрдэнэ сумын Засаг даргын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээд, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын талаар болон аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдэд татварын орлогын болон мэдээ тайлан гаргалттай холбоотой өгсөн зөвлөмжийг тусгасан болно.

Аудитыг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах аудитор Ц.Саранчимэг гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер О.Амаржаргал, дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Төв аймгийн Эрдэнэ сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 3 дугаар сарын 22-ны өдрийн 01/42 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт

Төв аймгийн Эрдэнэ сумын Засаг дарга Орон нутагтаа бүх шатны хурлын шийдвэр Засгийн газар, аймаг, сумын стратеги зорилт, үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, зөв бодлого, оновчтой шийдэл, тогтвортой хөгжлийг ханган иргэд үйлчлүүлэгчдийнхээ сэтгэл ханамж, стандартын шаардлагад нийцсэн нийгэм эдийн засгийн эрчимтэй өсөлтийг нэмэгдүүлэхэд чиглэгдсэн үйл ажиллагаа явуулдаг, аймгийн Засаг даргын харьяа байгууллага юм.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөө бага байна.

Эрдэнэ сумын Засаг даргын санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг байхгүй, нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцүүлэн Сангийн сайдын 2006 оны 388, 2015 оны 341 тоот тушаалаар баталсан загвар, аргачлалыг баримтлан тайлагнаж байна.

Сумын санхүүгийн албанаас мөнгөн хөрөнгө, бараа материал, төсвийн зардалд бүртгэлээр тавих хяналтыг сайжруулах талаар 6 ажил төлөвлөж хэрэгжилтийг тайлагнаж ажилласан байна. Мөн төлөвлөснөөс гадна Засаг даргын баталсан удирдамжийн дагуу шалгалт хийж ЕБС-ийн 56 багш ажилчдын ээлжийн амралтыг 38,567.6 мянган төгрөгөөр илүү олгосныг илрүүлэн нөхөн төлүүлэхээр авлага үүсгэн бүртгэсэн байна. Аймгийн Засаг даргаас жилд 2 удаа бүх сум байгууллагад нэрэмжит үзлэг, Санхүүгийн хяналт аудитын алба удирдамж төлөвлөгөөний дагуу хяналт шалгалт явуулдаг, байгууллага бүрд дотоод хяналтын нэгж ажилладаг боловч сумын хэмжээнд төсөв санхүүгийн сахилга бат сайжирч, алдаа зөрчил буурахгүй байна. Цаашид эрсдэлд суурилан дотоод хяналтыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх шаардлагатай байна.

Төв аймгийн Эрдэнэ сумын Засаг даргын дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Эрдэнэ сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккрузал сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2020 оны санхүүгийн тайлангийн үр дүнгийн тайлангийн нийт орлогыг суурь үзүүлэлтийг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл Дунд гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1,5 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2020 оны жилийн эцсийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн мөнгөн гүйлгээний нийт орлого 6,889,708.7 мянган төгрөгөөс 1,5 хувиар буюу 103,345.6 мянган төгрөгөөр тогтоож, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 75,0 хувиар буюу 77,509.2 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Төлөвлөх үе шатанд тооцсон ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагатай гэж үзсэн. Энэ нь төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын үзүүлэлтийг 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтээс тооцсон тул гүйцэтгэлийн үе шатанд дахин тооцох шаардлагатай байна.

Гүйцэтгэлийн үе шатанд материаллаг байдлыг 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн үр дүнгийн тайлангийн нийт орлого 4,329,894.5 мянган төгрөгөөс 1,5 хувиар буюу 64,948.4 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Энэ нь төлөвлөлтийн үе шатнаас 38,397.2 мянган төгрөгөөр буурсан байна. Гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг 75,0 хувиар буюу 48,711.3 мянган төгрөгөөр тогтоолоо.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

Төв аймгийн Эрдэнэ сумын Засаг дарга нь 2021 оны санхүүгийн үйл ажиллагаандаа Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, ЗЗНДНТУТХ, Шилэн дансны тухай хууль, ТБОНӨ-ийн тухай хууль болон холбогдох бусад хууль дүрэм зааврыг мөрдлөг болгон ажиллаж байна.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа 6 төсөвт байгууллага, төрийн сан, Сум хөгжүүлэх сан, Орон нутгийн хөгжлийн сан, Эмийн эргэлтийн сан, Байгалийн нөхөн сэргээлтийн барьцаа сан зэрэг 11 санхүүгийн тайланг нэгтгэн тайлагнасан байна.

Засаг даргын санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд Сангийн яамны Э тайлангийн нэгтгэлийн систем програмыг ашиглаж байна.

Орлогын талаар:

Төв аймгийн Эрдэнэ сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд орон нутгийн орлого 1,109,896.4 мянган төгрөг, орон нутгийн төсвийн санхүүжилт 1,849,722.4 мянган төгрөг, аймгаас санхүүгийн дэмжлэг 401,369.0 мянган төгрөг, Орон нутгийн хөгжлийн сан 122,575.1 мянган төгрөг, тусгай зориулалтын шилжүүлэг 1,851,763.7 мянган төгрөг, Эрүүл мэндийн даатгалын санхүүжилт 13,798.1 мянган төгрөг, нэмэлт санхүүжилтийн дансанд 261,825.4 мянган төгрөг, орон нутгийн төсөвт байгууллагуудаас төвлөрүүлсэн орлого 59,965.9 мянган төгрөг, СХС-ийн зээлийн эргэн төлөлт 67,364.9 мянган төгрөг, ОНХС-аас эргэн төлөлт 7,600.0 мянган төгрөг, эргэлтийн эмийн сангийн борлуулалтын орлого 127,186.9 мянган төгрөг нийт 5,875,330.6 мянган төгрөгийн орлого, эх үүсвэрийг төвлөрүүлэн, зарцуулсан байна.

Эрдэнэ сумын ИТХ-ын Хуралдааны 2021 оны 11 дүгээр сарын 02-ны өдрийн 20 дугаар тогтоолоор сумын орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх татварын орлогыг 757,793.4 мянган төгрөг, татварын бус орлогыг 65,250.0 мянган төгрөг, нийт 823,043.4 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Орон нутгийн төсөвт 2021 онд татварын орлого 947,825.6 мянган төгрөг, татварын бус орлого 164,196.6 мянган төгрөг, нийт 1,109,896.4 мянган төгрөг төвлөрч, батлагдсан төлөвлөгөөг 162,070.8 мянган төгрөг буюу 134,8 хувиар биелүүлсэн байна. Орон нутгийн орлогын төлөвлөгөө өндөр хувиар биелэхэд ойн төлбөр 79,286.2 мянган төгрөгөөр давуулан биелүүлсэн нь самрын зөвшөөрөл олгосон, 2021 онд малын тоо толгойн татварыг сумын ИТХ тогтоож баталсантай холбоотой 66,997.1 мянган төгрөг, нэр зааж ангилагдаагүй орлого 51,695.4 мянган төгрөгөөр давж биелсэн нь газрын зориулалт өөрчлөгдсөнтэй холбоотой үнийн зөрүү, газрын төлбөр 39,465.4 мянган төгрөг, хүү торгуулийн орлого 45,375.4 мянган төгрөгөөр биелүүлсэн нь торгуулийн мэдээлэл ө баримтаар очсоноор цахим төлөлт сайжирсан зэрэг нь нөлөөлсөн байна.

Үндсэн хөрөнгө, бараа материалын талаар:

Үндсэн хөрөнгө дансанд 375,594.0 мянган төгрөгийн хөрөнгийг төсвийн хөрөнгөөр, 267,329.4 мянган төгрөгийн хөрөнгийг үнэ төлбөргүй орлогоор нийт 642,923.4 мянган төгрөгийн хөрөнгийг бүртгэсэн ба 231,597.2 мянган төгрөгийн хөрөнгийг акталж, 30,831.0 мянган төгрөгийн хөрөнгийг шилжүүлж данснаас хассан байна.

Бараа материалын дансанд худалдан авсан 618,992.0 мянган төгрөгийн, үнэ төлбөргүй хүлээн авсан 283,068.7 мянган төгрөг, бусад 32,394.3 мянган төгрөг, нийт 934,454.9 мянган төгрөгийн бараа материалыг орлогоор бүртгэж, 885,571.4 мянган төгрөгийн бараа материалыг хассан байна.

Авлага, өглөгийн талаар:

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд байгууллагаас авах 182,149.3 мянган төгрөг, хувь хүмүүсээс авах 315,091.5 мянган төгрөг, ажиллагчидтай холбоотой авлага 38,217.4 мянган төгрөг нийт 535,458.2 мянган төгрөгийн авлага нэгтгэгдсэн байна. Нийт авлагын 322,280.5 мянган төгрөг буюу 61,0 хувийг сум хөгжүүлэх сангийн зээлийн авлага, 75,134.2 мянган төгрөг буюу 14,0 хувийг ЭМТ, 45,000.0 мянган төгрөг буюу 8,4 хувийг ЗДТГ, 38,567.6 мянган төгрөг буюу 7.2 хувийг ЕБС, 38,222.6 мянган төгрөг буюу 7,1 хувийг ОНХС -ийн авлага эзэлж байна.

Байгууллагад төлөх 36,278.5 мянган төгрөг, хувь хүмүүст төлөх 12.8 мянган төгрөг, нийт 36,291.3 мянган төгрөгийн өглөгийн үлдэгдэлтэй нэгтгэгдсэн байна. Нийт өрийн 36,053.9 мянган төгрөг буюу 99,3 хувийг ЭМТ-ийн өр эзэлж байна.

Санхүүгийн байдлын тайлангийн талаар:

Төв аймгийн Эрдэнэ сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Санхүүгийн байдлын нэгтгэсэн тайланд 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар төрийн сангийн харилцах дансанд 299,437.6 мянган төгрөг, арилжааны банк дахь харилцах дансанд 1,217.4 мянган төгрөг, нийт 300,655.0 мянган төгрөгийн мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл нэгтгэгдсэн байна.

Бараа материал 315,757.5 мянган төгрөг, үндсэн хөрөнгө 7,836,046.3 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	722,677.4	460,385.5	- 262,291.9
Авлага	425,901.6	535,458.2	109,556.6
Урьдчилгаа	-	-	-
Бараа материал	267,053.9	315,757.5	48,703.6
Нөөцийн бараа /сурах бичиг/	-	-	-
Үндсэн хөрөнгө	7,985,316.2	7,836,046.3	- 149,269.9
Нийт хөрөнгө	9,400,949.2	9,147,647.5	- 253,301.7
Өр төлбөр	14,378.5	36,291.3	21,912.8
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	9,386,570.7	9,111,356.2	- 275,214.5
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	9,400,949.2	9,147,647.5	- 253,301.7

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 315,757.5 мянган төгрөг болж, оны эхний үлдэгдлээс 48,703.6 мянган төгрөгөөр өссөн нь эм, боох материал, бусад хангамжийн материал, мал амьтад, тусгай зориулалтын материалын үлдэгдэл өмнөх оноос өссөнөөс шалтгаалсан байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 7,836,046.3 мянган төгрөг болж, оны эхний үлдэгдлээс 149,269.9 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн үндсэн хөрөнгө нь үнэ төлбөргүй хүлээн авсан Орон нутгийн хөгжлийн сан болон 2020 оны шилжих үлдэгдлээс 679,198.6 мянган төгрөгийн хөрөнгө оруулалт хийгдсэнтэй холбоотой байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 9,111,356.2 мянган төгрөг болж 275,214.5 мянган төгрөгөөр буурсан нь тайлант үеийн үр дүнгээс шалтгаалжээ.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.6.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус сумын 2021 оны төсвийн төсөлд төсвөөс санхүүжих эх үүсвэрийг 4,580,631.00 мянган төгрөгөөр төлөвлөн, бараа ажил үйлчилгээний зардалд болон хөрөнгийн зардалд зарцуулахаар дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Эрдэнэ сумын ИТХ-ын Хуралдааны 2020 оны 12 дугаар сарын 17-ны өдрийн “2021 оны төсөв батлах тухай” 20 дугаар тогтоолоор 2021 онд төсөвт төвлөрүүлэх татварын ба татварын бус орлогыг 823,043.4 мянган төгрөгөөр, зарлагын нийт хэмжээг 3,881,559.3 мянган төгрөгөөр баталсан байна. Сумын ИТХ-ын Хуралдааны 2021 оны 11 дүгээр сарын 02-ны өдрийн 20 дугаар тогтоолоор 2021 оны төсвийн жилд зарцуулах зарлагын нийт хэмжээг 3,907,520.8

мянган төгрөгөөр тодотгон баталсан ба сум хөгжүүлэх сангийн орлогыг 120,000.0 мянган төгрөгөөр, нийт 4,027,520.8 мянган төгрөг зарцуулахаар төлөвлөсөн байна.

Төсвийн захирагчийн 2021 оны төсвийн төслөөс 546,264.5 мянган төгрөгөөр бууруулан санхүүжүүлэхээр баталсан байна.

3.6.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд 7 хөтөлбөр 20 арга хэмжээнд зориулан нийт 4,027,520.8 мянган төгрөг төлөвлөсөн. Энэ нь сумын ИТХ-ын хуралдааны тогтоолоор батлагдсан төлөвлөгөөг нийт 4,034,206.5 мянган төгрөгөөр тайлагнасан нь ИТХ-ын батлагдсан төлөвлөгөөнөөс ЕБС 6,685.7 мянган төгрөгөөр илүү, төсөвт газрын өөрийн орлого 250.0 мянган төгрөгөөр дутуу зөрүүтэй байна.

Нийт зардлын 1,851,763.7 мянган төгрөгийг тусгай зориулалтын шилжүүлгээс, 1,849,312.4 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс, 39,805.3 мянган төгрөгийг Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас, 122,575.1 мянган төгрөгийг Орон нутгийн хөгжлийн сангийн санхүүжилтээс, 120,000.0 мянган төгрөгийг сум хөгжүүлэх сангийн эргэн төлөлтөөр санхүүжүүлэхээр төлөвлөсөн.

Гүйцэтгэлээр 3,039,703.7 мянган төгрөгийг урсгал зардалд, 637,277.1 мянган төгрөгийг хөрөнгийн зардалд, 60,232.0 мянган төгрөгийг эргэн төлөгдөх зээлийн зардалд, нийт 3,737,212.8 мянган төгрөгийг зарцуулж, зарцуулаагүй үлдэгдэл 91,995.1 мянган төгрөгийг аймгийн төсөвт, 59,965.9 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 3,737,212.8 мянган төгрөг буюу 92,6 хувьтай хэрэгжсэн байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.6.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт санхүүжилтийн дансанд санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд 261,825.4 мянган төгрөгийн эх үүсвэрийг төвлөрүүлэн, бараа, ажил үйлчилгээний зардалд 236,458.8 мянган төгрөг, бусад урсгал шилжүүлэг буюу нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж, дэмжлэг, урамшуулалд 25,366.7 мянган төгрөгийг зарцуулж, оны эцэст зарцуулаагүй үлдэгдэл 2,125.9 мянган төгрөгийг буцаан төвлөрүүлж 37.0 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Эрдэнэ сумын Засаг даргын санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд нэгтгэгдсэн төсөвт байгууллагууд, тусгай зориулалттай сангуудын санхүүгийн тайлангийн аудитын талаар:

- Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудиторуд нь тус сумын ЗДТГ-ын санхүүгийн тайланд зөрчилгүй дүгнэлт гаргаж, ИТХ, Соёлын төв, ОНХС, СХС –ийн тайланг түүвэрт хамруулан шалгасан. Аудитаар ЗДТГ 4,402.0 мянган төгрөгийн 1 төлбөрийн акт, 191,033.6 мянган төгрөгийн 1 албан шаардлага, 5,526.7 мянган төгрөгийн 1 зөвлөмж, ИТХ 7,169.0 мянган төгрөгийн 1 зөвлөмж, СХС 159,814.5 мянган төгрөгийн 1 албан шаардлага, Соёлын төв 229.2 мянган төгрөгийн 1 албан шаардлага тус тус өгөгдсөн байна.

- Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газартай байгуулсан гэрээний үндсэн дээр Дундманхайдай аудит ХХК аудит хийж, ЕБС, Цэцэрлэг, Эрүүл мэндийн төв гэсэн 3 байгууллагын санхүүгийн тайланд зөрчилгүй дүгнэлт гаргаж, эргэлтийн эмийн сангийн тайланг түүвэрт хамруулан шалгасан. Аудитаар ЕБС-ийн санхүүгийн тайланд 38,767.4 мянган төгрөгийн 3 төлбөрийн акт, 587.0 мянган төгрөгийн 2 зөвлөмж, Цэцэрлэгийн санхүүгийн тайланд 240.0 мянган төгрөгийн 1 төлбөрийн акт, 7,636.8 мянган төгрөгийн 2 албан шаардлага, 9,284.1 мянган төгрөгийн 1 зөвлөмж, Эрүүл мэндийн төвийн санхүүгийн тайланд 1,471.2 мянган төгрөгийн 1 төлбөрийн акт, 820.5 мянган төгрөгийн 3 зөвлөмж, Эргэлтийн эмийн сан 115,216.9 мянган төгрөгийн 3 зөвлөмж хүргүүлсэн байна.

3.8 Аудитын гол асуудал

Эрдэнэ сумын ИТХ-ын Хуралдааны 2021 оны 11 дүгээр сарын 02-ны өдрийн 20 дугаар тогтоолоор тодотгон баталсан 3,907,520.8 мянган төгрөгийн төсвийг Төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд 6,845.7 мянган төгрөгөөр буюу ИТХ-ын батлагдсан төлөвлөгөөнөөс тусгай зориулалтын шилжүүлэг 6,935.7 мянган төгрөг, ЗДТГ-ын 90.0 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй байгаа зөрчлийг ТЕЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд тодруулах шаардлагатай байна.

Аж ахуй нэгж, байгууллагын тодорхойлолтыг Татварын албанаас гаргуулан цалин хөдөлмөрийн хөлс, тэдгээртэй адилтгах орлогоос суутгасан татвар болон Суутгагчийн хувь хүнд олгосон орлогоос суутгасан татварын тооцооллыг тулгахад сумын ИТХ 3,665.9 мянган төгрөг, Соёлын төв 177.5 мянган төгрөг, ЭМТ 465.0 мянган төгрөг, ЕБС 15,869.1 мянган төгрөг дутуу, Цэцэрлэг 185.5 мянган төгрөг, ЗДТГ 7,532.1 мянган төгрөгөөр тус тус илүү зөрүүтэй байна. Орон нутгийн татварын орлогыг тооцооллыг тухай бүрд хийдэггүйгээс аж ахуй нэгж, байгууллагын тодорхойлолтоор илүү, дутуу үлдэгдэлтэй байна.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тус байгууллага нь тайлант хугацаанд мэдээлбэл зохих 152 мэдээллээс хугацаа хоцроосон 32 мэдээлэл байгаа нь нийт мэдээллийн 21,0 хувийг эзэлж байна. Шилэн дансны мэдээлэлд байгууллагын даргын нэрийг солиогүй, төсвийн гүйцэтгэлийн хэтрэлт хэмнэлтийн шалтгаан тайлбарыг мэдээлээгүй, дараа жилийн төсвийн төсөлд нэгтгэсэн төслийг оруулж мэдээлээгүй байна.

3.9.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Тус байгууллага нь санхүүгийн тайлан, аудитад шаардлагатай баримт материалыг жагсаалт үйлдэн файлаар болон цаасаар ирүүлсэн.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй байна гэж дүгнэлээ.

3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгөгдсөн 6 зөвлөмжийн хэрэгжилтийг 2021 оны 06 дугаар сарын 17-ны өдрийн 05/307 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн ба СХС, ОНХС-ийн зөвлөмж бүрэн хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Төв аймгийн Эрдэнэ сумын Засаг даргын санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд аудит хийх явцад Орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлсэн татварын болон татварын бус орлогыг зөрүүтэй мэдээлж буй зөрчлийг таслан зогсоосон эсэх болон ковидын зарцуулалтыг дараагийн аудитаар анхаарал хандуулах зүйтэй гэж үзлээ.

4. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 349,855.6 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, 299,531.4 мянган төгрөгийн алдааг залруулж, 2,601.0 мянган төгрөгийн төлбөрийн акт, 33,134.0 мянган төгрөгийн албан шаардлага, 14,589.2 мянган төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж өгөв.

4.1 Залруулсан алдаа

Төсөвт байгууллагуудын татварын өр авлагын тодорхойлолтыг татварын цахим системээр гаргахад төсвийн нийт 6 байгууллагад 37,966.7 мянган төгрөг дутуу, 262,723.1 мянган төгрөг илүү үлдэгдэлтэй гэж тайлагнасан нь ТТЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн татварын өр, авлагын үлдэгдэлтэй тохирохгүй байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д “үнэн зөв байх”, 8 дугаар зүйлийн 8.1-д “Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлангаа гаргах үүрэг бүхий аж ахуйн нэгж, байгууллагын санхүүгийн тайлан нь дараах бүрэлдэхүүнтэй байна”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.7-д “аж ахуйн нэгж, байгууллагын татвар, төлбөр, хураамж, шимтгэлийн тооцооллыг шалгах, тэдгээрт хяналт тавих, мэргэжлийн үйлчилгээний зөвлөгөө туслалцаа авах”, Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2-д “төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “толилуулга”, “иж бүрэн байх”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2-т “Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна” гэсэн заалтын дагуу гүйцэтгэлийн үе шатанд залруулга хийгдсэн.

Үр дүнгийн тайлангийн үнэ төлбөргүй үндсэн хөрөнгийн орлого 22,764.2 мянган төгрөгөөр дутуу, бараа материалын орлого 17,974.8 мянган төгрөгөөр ЗДТГ, Эмнэлэг илүү, 18,208.6 мянган төгрөгөөр ЕБС дутуу, үр дүнгийн тайланд 9,043.7 мянган төгрөгөөр үндсэн цалин, нэмэгдэл цалинг зөрүүтэй тайлагнасан. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д “үнэн зөв байх”, 8 дугаар зүйлийн 8.1-д “Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлангаа гаргах үүрэг бүхий аж ахуйн нэгж, байгууллагын санхүүгийн тайлан нь дараах бүрэлдэхүүнтэй байна”, Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2-д “төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “толилуулга”, “иж бүрэн байх”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2-т “Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна” гэсэн заалтын дагуу гүйцэтгэлийн үе шатанд залруулга хийгдсэн.

Сумын ИТХ-ын 2020 оны 12 дугаар сарын 17-ны өдрийн 20 дугаар тогтоолоор сумын татварын орлого 757,793.4 мянган төгрөг, татварын бус орлого 65,250.0 мянган төгрөг, нийт 823,043.4 мянган төгрөгөөр баталснаас орлогын гүйцэтгэлийн тайланд ТГӨО-ын батлагдсан төлөвлөгөө 250.0 мянган төгрөгөөр, ТЗШ-ын санхүүжилт 6,935.7 мянган төгрөгөөр илүү тайлагнагдсан байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д “үнэн зөв байх”, 8 дугаар зүйлийн 8.1-д “Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлангаа гаргах үүрэг бүхий аж ахуйн нэгж, байгууллагын санхүүгийн тайлан нь дараах бүрэлдэхүүнтэй байна”, Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2-д “төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “толилуулга”, “иж бүрэн байх”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2-т “Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна” гэсэн заалтын дагуу гүйцэтгэлийн үе шатанд залруулга хийгдсэн.

2021 оны 5 дугаар сарын 19-ны өдрийн 1414001012 дугаартай улсын бүртгэлийн гэрчилгээтэй, 3877736 дугаарын регистртэй Эрдэнэ тохижилт үйлчилгээ ААТҮГ байгуулагдсаныг нэгтгэсэн тайланд нэгтгэгдээгүй байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д “үнэн зөв байх”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.4-д “нягтлан бодох бүртгэл хөтөлөлт нь энэ хууль болон санхүүгийн бусад хууль тогтоомжид заасан шаардлагад нийцэж байгаа эсэхийг хянах” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “толилуулга”, “иж бүрэн байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2-т “Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна” гэсэн заалтын дагуу гүйцэтгэлийн үе шатанд залруулга хийгдсэн.

4.2 Төлбөрийн акт

Мал хамгаалах сан хаагдсан байхад 2,601.0 мянган төгрөгийн авлагыг барагдуулаагүй үлдэгдлийг тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулаагүй байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д “үнэн зөв байх”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.4-д “нягтлан бодох бүртгэл хөтөлөлт нь энэ хууль болон санхүүгийн бусад хууль тогтоомжид заасан шаардлагад нийцэж байгаа эсэхийг хянах”, Төсвийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.4.2-д “өр, авлага үүсгэхгүй байх” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “толилуулга”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2 дахь заалт болон МУЕА-ын 2020 оны а/95 дугаар тушаалаар батлагдсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.3.5-д “бүртгэл, тооцоог зөрүүтэй тооцоолсноос үр дагавар үүссэн” бол төлбөрийн акт тогтоох гэсэн дагуу шийдвэрлэв.

4.3 Албан шаардлага

Орон нутгийн төлөвлөсөн орлогоос иргэдийн хадгаламжийн хүүгийн орлого 5,261.7 мянган төгрөгөөр буюу 21,9 хувиар, суутгагчийн хувь хүнд олгосон орлогоос суутгасан татвар 1,777.0 мянган төгрөг буюу 16,2 хувиар, ус ашигласны төлбөр 22,233.1 мянган төгрөг буюу 63,5 хувиар, хог хаягдлын хураамж 3,862.6 мянган төгрөг буюу 14,0 хувиар, нийт 4 нэр төрлийн татварын орлого 33,134.4 мянган төгрөгөөр тасарсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.1-д "Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх нарийвчилсан хуваарь, төсвийн дэлгэрэнгүй хуваарилалт, төсвийн зарцуулалт болон бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг төсвийн сар, улирлын батлагдсан хуваарийн дагуу хэрэгжүүлнэ", 41.2.1-д "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх" гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын "толилуулга", "оршин байх", "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх заалт болон МҮЕА-ын 2020 оны а/95 дугаар тушаалаар батлагдсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.1.11-д "хууль тогтоомж, гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй" бол албан шаардлага өгөх гэсэн дагуу шийдвэрлэв.

4.4 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэлтэй холбоотой

1.1. Илрүүлэлт:

Татварын хэлтсийн мэдээ нь татварын улсын байцаагчийн аудитад ирүүлсэн мэдээ тайлангаас 7,743.5 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.4-д "Төсвийн гүйцэтгэлийн мэдээг сар бүрээр, санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг улирал, хагас жил, бүтэн жилээр бэлтгэж, тайлагнана", мөн хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.3-д "Холбогдох байгууллага, албан тушаалтан төсвийн мэдээллийн тогтолцоонд үнэн зөв мэдээллийг цаг хугацаанд нь оруулах, мэдээллийн үндсэн баримтыг бүрдүүлэх, бүртгэх, хадгалах, хамгаалах үүрэгтэй" гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын "толилуулга", "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлсэн татварын болон татварын бус орлогыг мэдээлэхдээ орлогын дансны хуулгыг боловсруулан үнэн зөв мэдээлж байх ба түүнд тавих хяналтыг сайжруулах

1.2. Илрүүлэлт:

Сумын ИТХ-ын 2020 оны 12 дугаар сарын 17-ны өдрийн 20 дугаар тогтоолоор татварын орлого 757,793.4 мянган төгрөг, татварын бус орлого 65,250.0 мянган төгрөг, нийт 823,043.4 мянган төгрөгөөр баталсан. Орлогын гүйцэтгэлийн тайланд ТГӨО-ын батлагдсан төлөвлөгөө 250.0 мянган төгрөгөөр, ТЗШ-ийн санхүүжилт 6,935.7 мянган төгрөгөөр илүү нэгтгэгдсэн байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2-д "төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх", 41 дүгээр зүйлийн 41.1-д "Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх нарийвчилсан хуваарь, төсвийн дэлгэрэнгүй хуваарилалт, төсвийн зарцуулалт болон бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг төсвийн сар, улирлын батлагдсан хуваарийн дагуу хэрэгжүүлнэ" гэсэн заалт болон

санхүүгийн тайлангийн аудитын “толилуулга”, “иж бүрэн байх”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Сумын жилийн төсвийн сар, улирлын хуваарийг баталж мөрдүүлэхдээ сумын ИТХ-аас баталж ирүүлсэн тогтоолын тоо, дүн зөрүүтэй алдааг засуулж авах бөгөөд тогтоол нь төлөвлөгөөнөөс зөрүүтэй байсан зөрчлийг давтан гаргахгүй байх

2. Дотоод хяналт хариуцлагатай холбоотой

2.1. Илрүүлэлт:

Эрсдэлтэй асуудал болох төсөвт байгууллагуудын дотоод хяналт хэрэгжиж байгаа эсэх, цахим төлбөрийн баримтаар гүйлгээ хийгдэж байгаа эсэх, татварын өр авлагын тодорхойлолттой санхүүгийн тайланд дахь өр авлага тохирсон эсэх, шилэн дансны мэдээллийг үнэн зөв, ойлгомжтой, бүрэн мэдээлсэн эсэх зэрэг асуудлаар хяналт шалгалт хийгдээгүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.49-д “дотоод аудит гэж төсвийн хөрөнгийг зүй зохистой, үр ашигтай зарцуулах, эрсдэлийн удирдлагаар хангахад чиглэсэн төсвийн дотоод хяналтын үйл ажиллагааг гэж ойлгоно”, Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.2.1-д “Засгийн газраас тогтоосон нийтлэг журмыг үндэслэн өөрийн болон доод шатны Засаг даргын ажлын алба, харьяа байгууллага, аж ахуйн нэгжид дотоодын хяналт шалгалтыг зохион байгуулах журмыг баталж мөрдүүлэх” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “толилуулга”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Дотоод хяналт шалгалтын нэгж, ажилтан нь хяналт шалгалтын ажлын дүн, авсан арга хэмжээний талаар улиралд нэгээс доошгүй удаа тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын удирдлагын хурлаар хэлэлцүүлж, шаардлагатай бол шийдвэр гаргуулан хамт олонд мэдээлж ажиллах

2.2. Илрүүлэлт:

Шилэн дансны мэдээлэлд байгууллагын даргын нэрийг солиогүй, төсвийн гүйцэтгэлийн хэтрэлт хэмнэлтийн шалтгаан тайлбарыг мэдээлээгүй, дараа жилийн төсвийн төсөлд нэгтгэсэн төслийг оруулж мэдээлээгүй байна. Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1-д “мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх”, 4.1.3-д “тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Шилэн дансны цахим хуудсанд төсвийн төсөл болон төсвийн гүйцэтгэлийн хэмнэлтийн тайлбар шалтгааныг ойлгомжтой мэдээлж хэвших

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 06 дугаар сарын 25 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

Төв аймгийн Эрдэнэ сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа зөрчил		Үүнээс								Дүгнэлтийн хэлбэр
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		
		тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн	
1	Төв аймгийн Эрдэнэ сумын Засаг дарга	10	349,855.6	4	299,531.4	1	2,601.0	1	33,134.0	4	14,589.2	Зөрчилгүй
ТТЗ-ийн дүн		10	349,855.6	4	299,531.4	1	2,601.0	1	33,134.0	4	14,589.2	
2	Эрдэнэ сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	1	7,169.1	0	0	0	0	1	7,169.1	0	0	Түүвэр
3	Эрдэнэ сумын Засаг даргын Тамгын газар	5	207,362.3	1	6,400.0	1	4,402.0	1	191,033.6	2	5,526.7	Зөрчилгүй
4	Эрдэнэ сумын Соёлын төв	1	229.3	0	0	0	0	1	229.3	0	0	Түүвэр
5	Эрдэнэ сумын Хүн эмнэлэг	5	2,291.7	0	0	1	1,471.2	1	0	3	820.5	Зөрчилгүй
6	Эрдэнэ сумын Ерөнхий боловсролын бүрэн дунд сургууль	6	47,730.5	1	8,376.1	2	550.0	1	38,217.4	2	587.0	Зөрчилгүй
7	Эрдэнэ сумын Хүүхдийн цэцэрлэг	6	17,160.9	0	0	1	240.0	2	7,636.8	3	9,284.1	Зөрчилгүй
ТШЗ-ийн дүн		24	281,943.8	2	14,776.1	5	6,663.3	7	244,286.1	10	16,218.3	
8	Эрдэнэ сумын ОНХС	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	Түүвэр
9	Эрдэнэ сумын Сум хөгжүүлэх сан	1	159,814.5	0	0	0	0	1	159,814.5	0	0	Түүвэр
10	Эрдэнэ сумын Эргэлтийн эмийн сан	3	115,216.9	0	0	0	0	0	0	3	115,216.9	Түүвэр
ОНТС-ийн дүн		4	275,031.4	-	-	-	-	1	159,814.5	3	115,216.9	
Нийт дүн		38	906,830.9	6	314,307.5	6	9,264.3	9	437,234.6	17	146,024.4	